

переважно інформують про причини затримання (80 % випадків) та злочин, у вчиненні якого вони підозрюються (65 % випадків). Із них повідомляють про наявність права: на адвоката (35 % випадків); на безоплатну правову допомогу (44 % випадків); не відповідати на запитання (34 % випадків). Також порушенням вимог засади публічності є повідомлення про підозру особі у вчиненні кримінальних правопорушень за декількома статтями КК України (мова йде про сукупність злочинів, а не про перекваліфікацію), при цьому відомості про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого однією зі статей КК України, що інкримінується особі, на дату складання повідомлення про підозру не були внесені до ЄРДР. Така практика не відповідає вимогам КПК, адже, виходячи зі змісту частин 1–3 ст. 214 КПК, моментом початку досудового розслідування визначено внесення слідчим, прокурором відповідних відомостей до ЄРДР.

З іншої сторони, слідчий перебуває в неприпустимій ситуації, коли не може повідомити особі про підозру, а отже, згідно з чинним КПК України, не має правової можливості ані зупинити досудове розслідування, оскільки особі не повідомлено про підозру, ані оголосити в розшук особу, яка переховується від органів слідства чи її місцезнаходження невідоме.

Підсумовуючи вищенаведене, зазначу, що законодавчі положення, які регламентують інститут повідомлення про підозру, потребують більш чіткого врегулювання, що дозволить уникнути суперечностей у процесі їх правозастосування.

Надійшла до редколегії 09.04.2019

УДК 343.14(477)

А. Ф. ПОЛЯК,

слухач магістратури факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

С. Є. Абламський, кандидат юридичних наук, доцент кафедри

кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

НЕДОПУСТИМІСТЬ РОЗГОЛОШЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

За слушним твердженням В. Г. Дрозд, ефективність виконання завдань кримінального провадження досить часто залежить від недопущення вчинення протиправних дій, які можуть зашкодити досудовому розслідуванню. В цьому контексті невід'ємним «запобіжником» є процесуальний інститут нерозголошення відомостей досудового розслідування, який регламентується ст. 222 КПК України [1, с. 197]. Відтак, нерозголошення відомостей досудового розслідування є однією з умов, яка сприяє успішному розслідуванню кримінальних правопорушень, встановленню та притягненню винних осіб до відповідальності. Передчасне їх розголошення може негативно вплинути на хід і результати досудового розслідування, дати можливість винному приховати або знищити сліди злочину, речі, предмети і документи, що можуть бути джерелами доказів, сфальсифікувати докази, ухилитися від правоохоронних органів і суду тощо. Таким чином, розголошення відомостей досудового розслідування може завдати шкоди не тільки швидкому й об'єктивному дослідженню обставин кримінального провадження, а й законним інтересам потерпілого, свідка, інших учасників кримінального судочинства.

В процесі досудового розслідування усі учасники кримінального провадження зобов'язані дотримуватись таємниці досудового розслідування. При цьому розголошення відомостей досудового розслідування допускається лише в обсязі та за умови, якщо це не суперечить інтересам досудового розслідування і не пов'язано з порушенням прав і законних

інтересів учасників кримінального провадження. Розголошення відомостей про приватне життя учасників кримінального провадження можливе лише у виняткових випадках і лише за згодою тієї особи, котрої вони стосуються [2, с. 253].

У ракурсі досліджуваного питання доцільно звернути увагу на формулювання відповідного обов'язку зі сторони підозрюваного та обвинуваченого. Зокрема, у п. 3 ч. 7 ст. 42 КПК України містяться загальні(неконкретизовані) положення у формі обов'язку підозрюваного, обвинуваченого підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду. Це, у свою чергу, дозволяє стверджувати, що обов'язок нерозголошення відомостей досудового розслідування може бути покладено і на цих учасників кримінального провадження. Наприклад, на потерпілого покладено обов'язок не розголошувати без дозволу слідчого, прокурора, суду як відомостей, які стали йому доступні у зв'язку із участю в кримінальному провадженні, так і які становлять таємницю, що охороняється законом. Використання у КПК України словосполучення «охоронювана законом таємниця» зобов'язує потерпілого за певних умов не розголошувати не тільки державну таємницю, а й так звану професійну таємницю, до якої належать наступні види інформації з обмеженим доступом: лікарська таємниця, професійна таємниця суддів, адвокатська таємниця, таємниця вчинення нотаріальних дій (нотаріальна таємниця), аудиторська таємниця, таємниця усиновлення, і навіть журналістська таємницю. На наш погляд, відповідний обов'язок потерпілого має стосуватись виключно таємниці кримінального провадження.

Щодо обов'язків представника потерпілого (ст. 58 КПК України), цивільного позивача (ст. 61 КПК України), цивільного відповідача (ст. 62 КПК України), то закон прямо не передбачає їх обов'язку не розголошувати відомостей досудового розслідування, що є недоліком та потребує удосконалення.

Таким чином, недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування доцільно розглядати як визначений кримінальним процесуальним законом обов'язок осіб, яким стали відомі відомості досудового розслідування у зв'язку із участю в ньому, не розголошувати їх без дозволу слідчого, прокурора.

Список бібліографічних посилань

1. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Гельветика, 2018. 448 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. Київ : Юстініан, 2012. 1224 с.

Надійшла до редколегії 09.04.2019